

Lee, hakerek no kalkula iha merkadu

Tabé lee-na'in,

**Livru ida-ne'e ba alunu sira ne'ebé tuir kursu alfabetizasaun,
ka alunu sira ne'ebé foin remata kursu alfabetizasaun.**

**Sira bele pratika lee, hakerek, kalkula,
no aumenta sira-nia kapasidade kona-ba leitura, hakerek no
matemátika nian.**

**Ita bele uza livru ida-ne'e nu'udar materiál suplementár
durante ka liutiha kursu alfabetizasaun ba adultu sira,
hanesan: *Hakat ba Oin, Iha Dalan*, no sira seluk tan.**

Sorte di'ak ba lee, hakerek no kalkula!

Danielle Boon, 06-12-2014

Fotografia sira iha pájina 6-7-8: merkadu Same, Nov. 2011.
Fotografia sira seluk, no folin ne'ebé hatudu iha foto nia
sorin, husi merkadu Komoro, Dili, Abríl 2012.

Hasoru ROZÁLIA

Señora ida-ne'e nia naran Rozália.

Rozália servisu iha merkadu.

Nia fa'an modo oinoin no sasán sira seluk.

Hasoru MARIA

Señora ida-ne'e nia naran Maria.

Maria iha família ida-ne'ebé boot loos.

Nia te'in ba sira loron-loron.

Nia presiza sosa modo barak no sasán sira seluk iha merkadu.

Hasoru HELENA

Señora ida-ne'e nia naran Helena.

Helena servisu iha restaurante ida.

Nia ba merkadu dadeer-dadeer.

Nia tenke sosa modo barak no sasán sira seluk tan.

Loron-loron, Maria no Helena gasta osan barak
loos.

No Rozália manán osan barak.

Mai ita aprende kona-ba osan nia valór.

Osan besi:

= sentavu 5 (lima)

= sentavu 10 (sanulu)

= sentavu 25
(ruanulu-resin-lima)

= sentavu 50 (limanulu))

= dolar hira? _____

= dolar hira? _____

= sentavu hira? _____

= sentavu hira? _____

= _____

= _____

= _____

Osan tahan:

Dolar

Dolar

Dolar

Dolar _____

Dolar _____

Dolar _____

Sosa no fa'an iha merkadu

Senoura

Butuk 1

Dolar 1

Maria sosa senoura butuk 3. Nia selu hira?

3 x dolar 1 = _____

Helena iha dolar 5 atu sosa senoura. Ho dolar 5 ne'e,
nia bele sosa butuk hira?

_____

Ohin, Rozália fa'an tiha ona senoura butuk 12. Nia
manán tiha ona dolar hira?

12 x dolar 1 = _____

Kiar

Lata 1

Dolar 1

Maria sosa kiar lata 6. Nia selu hira?

___ x ___ = _____

Helena iha dolar 8 atu sosa kiar. Lata hira mak nia bele sosa?

_____

Ohin Rozália fa'an tiha ona kiar lata 19. Nia manán tiha ona dolar hira?

___ x dolar ___ = _____

Fehuk-midar

Butuk 1

Dolar 1

Maria sosa fehuk-midar butuk 9. Nia selu hira?

Helena iha osan-tahan rua husi dolar 5 atu sosa fehuk-midar. Nia bele sosa butuk hira?

Ohin Rozália fa'an tiha ona fehuk-midar butuk 21. Nia manán tiha ona dolar hira?

Ailia

Bikan 1

Sentavu 50

Maria sosa ailia bikan 2. Nia selu hira?

Helena iha dolar 1,50 atu sosa ailia. Nia bele sosa bikan hira?

Horiohin Rozália fa'an tiha ona ailia bikan 6. Nia manán tiha ona dolar hira?

Nia fahe osan ida-ne'e ba nia oan na'in 3. Oan ida-idak simu hira?

Liis-mean

Bikan 1

Sentavu 50

Maria sosa liis-mean bikan 4. Nia selu hira?

Helena iha dolar 2,50 atu sosa liis-mean.

Nia bele sosa bikan hira?

Iha semana ida-ne'e nia laran, Rozália fa'an tiha ona liis-mean bikan 20.

Nia manán tiha ona dolar hira?

Husi totál osan ne'ebé Rozália manán tiha ona, nia fó 50% ba nia biin. Rozália rai hela dolar hira?

Liis-tahan

Futun 1

Sentavu 50

Maria sosa liis-tahan futun 6. Nia selu hira?

Helena iha dolar 4 atu sosa liis-tahan. Nia bele sosa futun hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona liis-tahan futun 12. Nia manán tiha ona dolar hira?

Nia fó dolar 50% ba nia aman. Nia aman simu hira?

Liis-asu

Butuk 1

Dolar 1

Maria iha osan-besi 6 husi sentavu 50. Nia bele sosa liis-asu butuk hira?

Helena iha osan-besi 8 husi sentavu 25. Nia bele sosa liis-asu butuk hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona liis-asu butuk 10. Nia manán tiha ona dolar hira?

Husi totál osan ne'ebé Rozália manán tiha ona, nia uza 10% atu han meiu-dia. Nia selu hira?

Fore-rai

Lata 1

Dolar 1

Maria sosa fore-rai lata 4. Nia selu ho osa tahan dolar 5.
Rozália volta hira ba Maria?

Helena iha dolar 10. Husi totál osan ne'e, nia bele gasta
20% atu sosa fore-rai. Nia bele sosa fore-rai lata hira?

Rozália fa'an tiha ona fore-rai lata 14. Nia manán tiha
ona dolar hira?

Husi totál osan ne'ebé Rozália manán tiha ona, nia fó
50% ba nia kaben. Nia kaben simu dolar hira?

Berinjela

Butuk 1

Dolar 2

Maria sosa berinjela butuk 5. Nia selu dolar hira?

Helena iha dolar 4 atu sosa berinjela.

Nia bele sosa berinjela butuk hira?

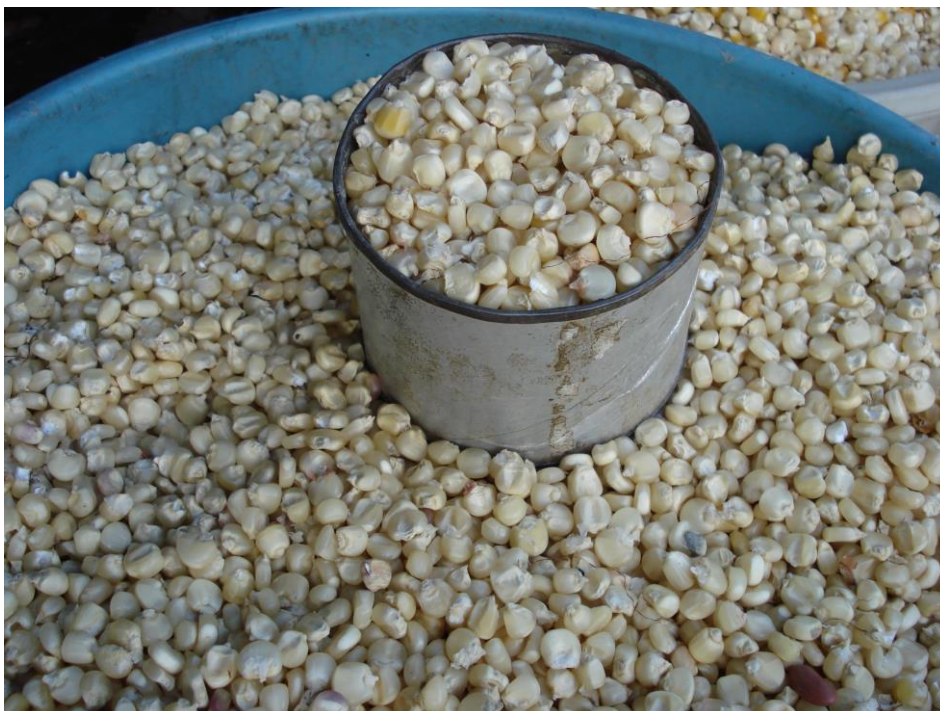

Ohin, Rozália fa'an tiha ona berinjela butuk 9.

Nia fahe osan ida-ne'ebá ho nia alin-feto na'in 3.

Alin-feto ida-idak simu osan hira?

Batar-tomak

Lata 1

Sentavu 50

Maria sosa batar-tomak lata 9. Nia selu hira?

Helena iha dolar 3,50 atu sosa batar-tomak. Nia bele sosa batar-tomak lata hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona batar-tomak lata 14. Nia manán tiha ona dolar hira?

Husi totál osan ne'ebé Rozália manán tiha ona, nia gasta dolar 50% atu sosa kadernu ba nia oan sira. Nia gasta osan hira?

Liis-bombai

Butuk 1

Sentavu 50

Maria sosa liis-bombai butuk 7. Nia selu hira?

Helena iha dolar 4,50 atu sosa liis-bombai. Nia bele sosa liis-bombai butuk hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona liis-bombai butuk 16. Nia manán tiha ona osan hira?

Totál osan ne'ebé nia manán tiha ona, nia fahe ba nia maun-alin sira na'in 4. Maun-alin ida-idak simu dolar hira?

Ai-nanas

Dolar 2

Maria nia família gosta barak ai-nanas.

Maria hakarak sosa ai-nanas 6. Nia selu dolar hira?

Helena rai hela osan besi 8 husi sentavu 25.

Nia bele sosa ai-nanas hira?

Kalan, Rozália fa'an ai-nanas 3 ho diskontu 50%.

Nia manán dolar hira?

Fore-mungu-moris

Butuk 1

Sentavu 25

Maria sosa fore-mungu-moris butuk 4. Nia selu hira?

Helena iha dolar 1,50 atu sosa fore-mungu-moris.

Nia bele sosa butuk hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona fore-mungu-moris butuk 12.

Nia manán tiha ona dolar hira?

Koto-nurak

Butuk 1

Sentavu 25

Maria sosa koto-nurak butuk 5. Nia selu hira?

Helena iha 1,50 atu sosa koto-nurak. Nia bele sosa koto-nurak butuk hira?

Iha semana ida-ne'e nia laran, Rozália fa'an tiha ona koto-nurak butuk 12. Nia manán tiha ona dolar hira?

Husi totál osan ne'ebé Rozália manán tiha ona, nia fó 10% ba nia oan-mane. Nia oan-mane simu sentavu hira?

Lakeru-mutin

Butuk 1

Dolar 2

Maria sosa lakeru-mutin butik 5. Nia tenke selu hira?

Helena iha dolar 12 atu sosa lakeru-mutin. Nia bele sosa butik hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona lakeru-mutin butik 8. Nia manán tiha ona dolar hira?

Husi total osan ne'ebé Rozália manán tiha ona, nia foti 25% atu sosa kafé. Nia gasta osan hira atu sosa kafé?

Fehuk-ropa

Bikan 1

Dolar 1

Maria sosa fehuk-ropa bikan 7. Nia selu dolar hira?

Helena presiza fehuk-ropa 20. Bikan ida-idak iha fehuk-ropa 4. Nia tenke sosa fehuk-ropa bikan hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona fehuk-ropa bikan 17. Nia manán tiha ona dolar hira?

Bikan ida-idak iha fehuk-ropa 4. Nia fa'an tiha ona fehuk-ropa hira?

$17 \times 4 =$ _____

Kamalenga

Dolar 1

Maria sosa kamalenga 13. Nia selu dolar hira?

Helena iha osan besi 12 husi sentavu 25 atu sosa kamalenga. Nia bele sosa kamalenga hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona kamalenga 16. Nia manán tiha ona dolar hira?

Horisehik, Rozália sosa tiha ona kamalenga 16. Ba ida-idak nia selu sentavu 50. Horisehik, nia selu tiha ona hira? _____

Ohin, nia lukru hira?

Salsa

Futun 1

Sentavu 25

Maria sosa salsa futun 7. Nia selu hira?

Helena iha dolar 2,25 atu sosa salsa. Nia bele sosa salsa futun hira?

Iha semana ida-ne'e nia laran, Rozália fa'an tiha ona salsa futun 20. Nia manán tiha ona dolar hira?

Dolar 5 hanesan osan besi sentavu 50 hira?

Batar-fai
Lata 1
Sentavu 50

Maria sosa batar-fai lata 11. Nia selu dolar hira?

Helena iha dolar 6,50 atu sosa batar-fai. Nia bele sosa batar fai lata hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona batar-fai lata 24. Nia manán tiha ona dolar hira?

Husi totál osan ne'ebé Rozália manán tiha ona, nia gasta 75% atu sosa vestidu foun ida. Vestidu nia folin hira?

Koto

Lata 1

Sentavu 50

Maria nia família han koto barak.

Nia hakarak sosa koto lata 20. Nia selu hira?

Helena iha osan besi 12 husi sentavu 25 atu sosa koto.
Nia bele sosa koto lata hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona koto lata 28. Nia manán
tiha ona dolar hira?

Horisehik nia fa'an tiha ona koto lata liu dala rua.
Horihesik, nia manán tiha ona dolar hira?

Foos-mutin

Lata 1

Dolar 1

Maria sosa foos-mutin lata 13. Nia selu dolar hira?

Helena iha osan-tahan 3 husi dolar 5. Nia bele sosa foos-mutin lata hira?

Kalan, Rozália fó diskontu 20% ba foos-mutin. Agora, foos-mutin lata ida folin hira?

Kalan, nia fa'an foos-mutin lata 10 tan, ho diskontu 20%. Nia manán dolar hira?

Foos-mean

Lata 1

Dolar 1

Maria iha osan-tahan rua husi dolar 5 atu sosa foos-mean. Nia bele sosa foos mean lata hira?

Helena hakarak sosa foos-mean lata balun de'it. Nia selu sentavu hira?

Rozália sosa tiha ona foos-mean lata 18. Nia manán tiha ona dolar hira? _____

Osan totál ne'ebé Rozália manán tiha ona, nia fahe ba nia maun-alin 4. Maun-alin ida-idak simu hira?

Talas

Butuk 1

Dolar 1

Maria sosa talas butuk 12 atu halo kripik. Nia selu dolar hira?

Helena iha dolar 10. Nia bele gasta 50% ba talas. Nia bele sosa talas butuk hira?

Rozália fa'an talas ida'ne'e ba nia viziñu. Ohin, nia fa'an tiha ona butuk 15. Nia manán tiha ona dolar hira?

Husi osan totál ne'ebé Rozália manán, nia bele rai 20%. Entaun, nia bele rai dolar hira?

Bua

Kesak 1

Sentavu 50

Maria iha dolar 2,50 atu sosa bua. Nia bele sosa bua kesak hira? _____

Helena iha osan-besi 8 husi sentavu 25. Nia bele sosa bua kesak hira?

_____

Rozália fa'an tiha ona bua dolar 5. Entaun, nia fa'an tiha ona bua kesak hira?

_____

Husi totál osan ne'ebé Rozália manán tiha ona, nia gasta 25% atu sosa dose. Nia gasta osan hira ba dose?

_____

Kanua

Futun 1

Dolar 1

Maria hakarak sosa kanua futun 2. Nia iha deit osan-
rahan sentavu 50. Nia presiza osan-besi hira?

Helena hakarak sosa kanua futun 10. Nia husu ba
Rozália diskontu 10%. Rozália hatan. Helena selu hira?

Semana ida-ne'e nia laran, Rozália fa'an tiha ona kanua
dolar 75. Husi totál osan ne'ebé Rozália manán tiha
ona, nia rai 50% iha banku. Nia rai osan hira?

Derok

Butuk 1

Dolar 1

Maria sosa derok butuk 8. Nia hetan diskontu 10%. Nia selu hira?

Helena iha osan-besi 8 husi sentavu 50. Nia bele sosa derok butuk hira?

Rozália fa'an tiha ona derok butuk 13. Nia manán tiha ona hira?

Husi totál osan ne'ebé Rozália manán tiha ona, nia gasta dolar 5,50 atu sosa sigarru. Nia rai hela hira?

Ai-manas

Bikan 1

Sentavu 50

Maria sosa ai-manas bikan 3. Nia selu hira?

Helena iha osan-besi 6 husi sentavu 25 atu sosa ai-manas. Nia bele sosa ai-manas bikan hira?

Rozália hakarak fila ba uma.

Nia foti desizaun atu fa'an ai-manas bikan 4 ne'ebé resin ho diskontu 25%.

Bikan 4 ne'e agora folin hira?

**Manu-tolun
Sentavu 25**

Ita-boot bele sura manu-tolun hirak-ne'e?

Husi totál manu-tolun ne'e, Maria sosa 50%. Nia sosa manu-tolun hira?

Nia selu hira?

Manu-tolun 15 ne'ebé resin, Rozália fa'an ida-idak sentavu 20. Entaun nia fa'an ho diskontu hira?

Masin-midar

Plástiku boot: dolar 1

Plástiku kiik: sentavu 50

Maria sosa masin-midar plástiku boot 2 no plástiku kiik 3. Nia selu hira?

Helena iha dolar 3 atu sosa masin-midar. Nia bele sosa masin-midar plástiku boot hira? No plástiku kiik hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona plástiku boot 12 no plástiku kiik 10. Nia manán tiha ona dolar hira?

Masin

Pakote 1

Sentavu 25

Maria sosa masin pakote 13. Nia selu hira?

Helena iha dolar 2,75 atu sosa masin.

Nia bele sosa masin pakote hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona masin kaixa ida tomak.

Kaixa ida iha pakote 30.

Nia manán tiha ona dolar hira?

Langkuas

Butuk 1

Sentavu 50

Maria sosa langkuas butuk 3. Nia selu ho osan-tahan dolar 5. Rozália volta hira ba nia?

Helena iha osan besi 20 husi sentavu 5. Nia bele sosa langkuas butuk hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona langkuas butuk 12. Nia manán tiha ona osan hira?

Se karik, ohin, Rozália simu de'it osan-besi husi sentavu 25, nia simu osan-besi hira?

Lakeru-dikin

Futun 1

Sentavu 50

Maria sosa lakeru-dikin futun 5. Nia selu hira?

Kalan, Helena mós sosa lakeru-dikin futun 5. Maibé nia hetan diskontu 20%. Nia selu hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona lakeru-dikin futun 17. Nia manán tiha ona dolar hira?

Ohin, Rozália simu de'it karik osan-besi husi sentavu 10, nia simu osan-besi hira?

Lakeru-mutin-dikin

Futun 1

Sentavu 50

Maria iha dolar 6,50 atu sosa lakeru-mutin-dikin. Nia bele sosa lakeru-mutin-dikin futun hira?

Helena sosa lakeru-mutin-dikin futun 9. Nia selu hira?

Semana ida-ne'e nia laran, Rozália fa'an tiha ona lakeru-mutin-dikin futun 34. Nia manán tiha ona dolar hira?

Husi totál osan ne'ebé Rozália manán tiha ona, nia fó 50% ba nia biin. Rozália rai hela dolar hira?

Lakeru-okir

Futun 1

Dolar 1

Maria sosa lakeru-okir futun 4. Nia selu ho osan-tahan dolar 20. Sira volta hira ba nia?

Kalan, Helena sosa lakeru-okir futun 10. Nia hetan diskontu 25%. Nia selu hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona lakeru-okir futun 18. Nia manán tiha ona hira?

Osan total ne'ebé Rozália manán tiha ona, nia fahe ba nia alin-feto na'in 3. Alin-feto ida-idak simu dolar hira?

Hudi-dubun

Dolar 1

Maria rai hela dolar 3,50 atu sosa hudi-dubun. Nia bele sosa hudi-dubun hira?

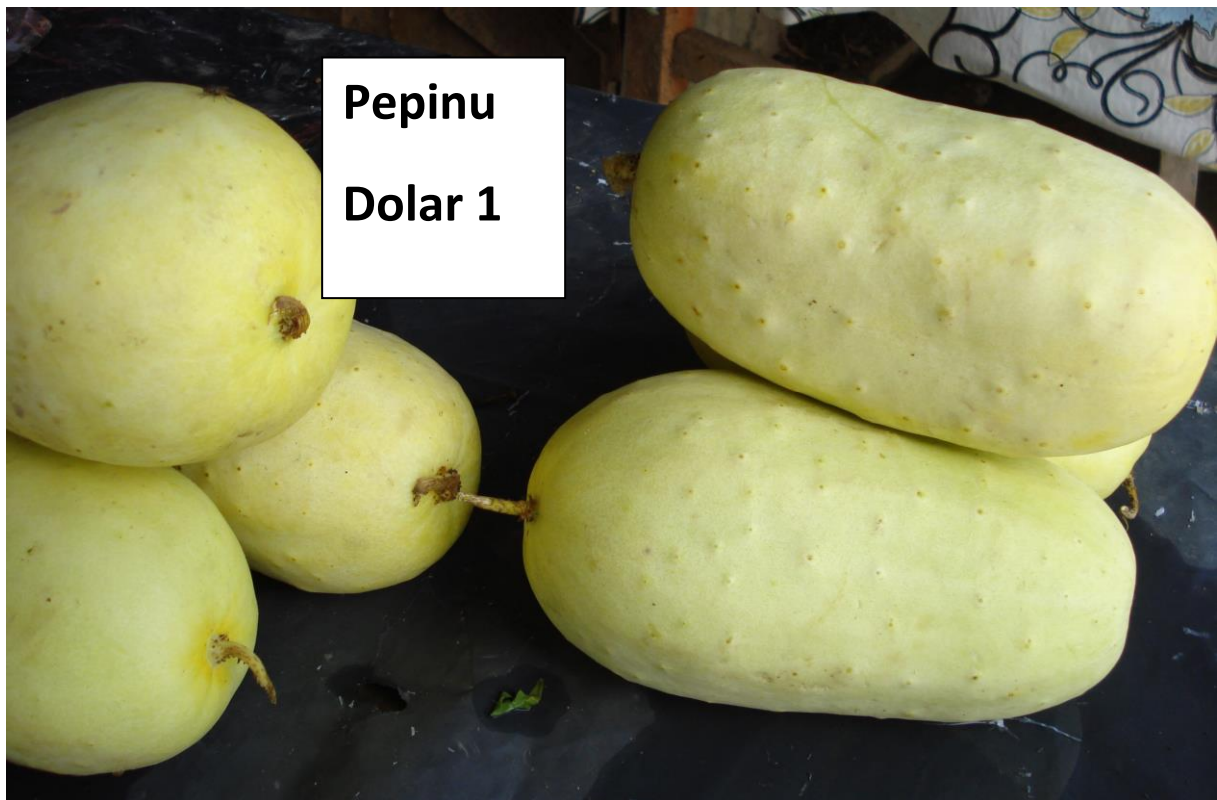
Helena iha dolar 20. Nia hakarak gasta 20% ba hudi-dubun. Nia bele sosa hudi-dubun hira?

Horisehik, Rozália sosa hudi-dubun 12, ho folin sentavu 50 ida-idak. Entaun, hudi-dubun 12 ne'e totál folin hira? _____

Ohin, Rozália fa'an tiha ona hudi-dubun 12, ho folin dolar 1. Ohin, nia lukru hira?

Maria sosa pepinu 3. Nia selu dolar hira?

Helena sosa pepinu 9 ho diskontu 10%. Nia selu dolar hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona pepinu 18. Nia manán tiha ona dolar hira?

Osan total ne'ebé Rozália manán tiha ona, nia fahe ba nia maun-alin 4. Maun-alin ida-idak simu dolar hira?

Goiabas
Butuk 1
Sentavu 50

Maria sosa goiabas butuk 9.

Nia selu dolar hira?

Kalan, Helena sosa goiabas butuk 12.

Nia hetan diskontu 20%. Nia selu dolar hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona goiabas butuk 32.

Nia manán tiha ona dolar hira?

Ai-manas lotuk

Kopu 1

Sentavu 50

Maria nia família gosta han hahán ho ai-manas lotuk.
Maria sosa ai-manas lotuk kopu 3. Nia selu dolar hira?

Helena iha osan-besi sanulu husi sentavu 25 atu sosa
ai-manas lotuk. Nia bele sosa kopu hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona ai-manas lotuk kopu 11.
Nia hakarak fó osan 50% ba nia viziñu. Rozália rai hela
dolar hira?

Nuu
Sentavu 50

Maria sosa nuu 15. Nia selu hira?

Helena iha osan-besi sentavu 25 deit.

Helena iha totál osan-besi sanulu.

Nia bele sosa nuu hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona nuu 29.

Nia manán tiha ona dolar hira?

Kinur

Butuk 1

Sentavu 50

Maria sosa kinur butuk 4. Nia hetan diskontu 25%.

Nia selu hira?

Helena sosa kinur butuk 6. Nia mós hetan diskontu 25%. Nia selu hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona kinur butuk 20, ho diskontu 25%. Nia manán tiha ona dolar hira?

Lakeru

Dolar 2

Maria sosa lakeru 6. Nia selu dolar hira?

Helena iha dolar 14 atu sosa lakeru.

Nia bele sosa lakeru hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona lakeru 13.

Nia manán tiha ona dolar hira?

Fore-mungu

Lata 1

Sentavu 50

Maria sosa fore-mungu lata 5. Nia selu hira?

Helena sosa fore-mungu lata 11. Nia selu hira?

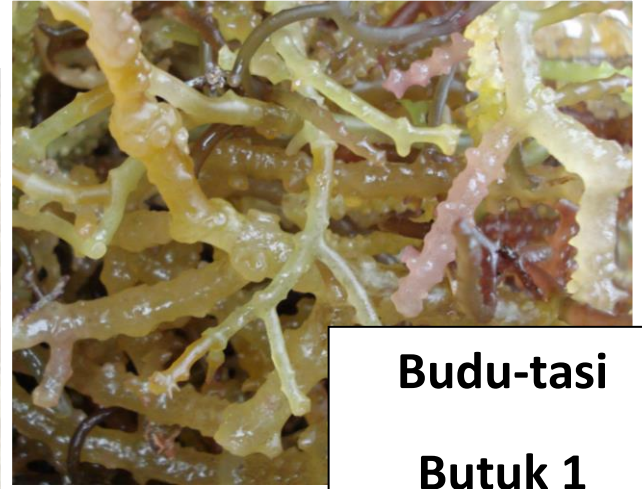

Semana ida-ne'e nia laran, Rozália fa'an tiha ona fore-mungu lata 35. Nia manán tiha ona dolar hira?

Kalan, nia fa'an fore-mungu lata 12 ho diskontu 50%.
Kalan, nia manán dolar hira?

Budu-tasi

Butuk 1

Sentavu 50

Maria sosa budu-tasi butuk 3. Nia selu hira?

Kalan, Helena sosa budu-tasi butuk 8 ho diskontu 10%.
Nia selu hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona budu-tasi butuk 23. Husi
totál 23 ne'e, nia fa'an tiha ona butuk 15 lahó diskontu,
no butuk 8 ho diskontu 10%.

Nia manán tiha ona hira?

Tahu

Pedasuk 6

Dolar 1

Helena sosa tahu pedasuk 24. Nia selu hira?

Maria iha dolar 5. Nia bele sosa tahu pedasuk hira?

Balde ida iha pedasuk 60.

Balde ida nia folin hira?

Maibé se ita hetan diskontu 10%, balde ida nia folin hira?

Fore-tali
Lata 1
Sentavu 50

Maria sosa fore-tali lata 6 ho diskontu 10%.

Nia selu hira?

Kalan, Helena sosa fore-tali lata 6 ho diskontu 20%.

Nia selu hira?

Semana ida-ne'e nia laran, Rozália fa'an tiha ona fore-tali lata 40. Husi totál 40 ne'e, nia fa'an tiha ona lata 20 ho diskontu 10% no lata 20 no diskontu 20%.

Nia manán tiha ona hira?

Fore

Lata 1

Sentavu 50

Maria sosa fore lata 7. Nia selu hira?

Helena sosa fore lata 9. Nia selu hira?

Ohin Rozália fa'an tiha ona fore lata 16. Nia manán tiha ona hira?

Osan total ne'ebé Rozália manán tiha ona, nia fahe ba nia maun-alin na'in 4. Maun-alin ida-idak simu hira?

Bua-matak

Futun 1

Sentavu 50

Maria sosa bua-matak futun 4. Nia selu hira?

Helena iha dolar 10,50 atu sosa bua-matak.

Nia bele sosa futun hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona bua-matak futun 27. Husi total 27 ne'e, nia fa'an tiha ona futun 7 ho diskontu 50%.

Nia manán tiha ona dolar hira?

Tempe

Pedasuk 3

Sentavu 50

Maria sosa tempe pedasuk 15. Nia selu hira?

Helena iha dolar 5,50 atu sosa tempe. Nia bele sosa pedasuk hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona tempe pedasuk 60.

Nia manán tiha ona hira?

Horisehik, Rozália sosa tempe ida-ne'e ho folin sentavu 30 pedasuk 3. Entaun, ohin, nia lukru hira?

Fehuk-dikin

Futun 1

Sentavu 25

Maria sosa fehuk-dikin futun 5.

Nia selu hira?

Helena sosa fehuk-dikin futun 11.

Nia selu hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona fehuk-dikin futun 32.

Nia manán tiha ona osan hira?

Kankun

Futun 1

Sentavu 25

Maria iha dolar 1,75 atu sosa kankun.

Nia bele sosa kankun futun hira?

Helena iha dolar 3,25 atu sosa kankun.

Nia bele sosa kankun futun hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona kankun futun 20.

Nia manán tiha ona hira?

Baiaun

Futun 1

Sentavu 25

Maria sosa baiaun futun 3. Nia selu ho osan-tahan dolar ida. Rozália volta osan hira ba nia?

Helena sosa baiaun futun 12. Nia selu ho osan-tahan dolar 5. Rozália volta osan hira ba nia?

Semana ida-ne'e nia laran, Rozália fa'an tiha ona baiaun futun 19. Nia manán tiha ona osan hira?

Modo-mutin

Sentavu 25

Maria sosa modu-mutin 9. Nia selu hira?

Helena iha dolar 3,50 atu sosa modo-mutin.

Nia bele sosa modo-mutin hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona modo-mutin 17.

Nia manán tiha ona dolar hira?

Ai-dila

Dolar 3

Maria sosa ai-dila 4. Nia selu dolar hira?

Helena sosa ai-dila 7. Nia selu dolar hira?

Ohin, Rozália fa'an tiha ona ai-dila 16.

Nian manán tiha ona dolar hira?

Husi totál osan ne'ebé Rozália manán tiha ona, nia fó 25% ba nia viziñu.

Nia viziñu simu dolar hira?

Ikan-boot

Dolar 5

Ikan-kiik

Butuk 1

Dolar rua

Maria sosa ikan-boot 3 no ikan-kiik butuk 3.

Nia selu hira?

Helena iha dolar 14 atu sosa ikan.

Nia bele sosa ikan hira?

Mina

250 ml

Sentavu 60

620 ml

Dolar 1,25

Litru 2

Dolar 4

Litru 5

Dolar 8

Maria sosa mina litru 7. Nia selu dolar hira?

Helena sosa mina botir ida husi ida-idak.

Nia selu dolar hira?

Sentavu 60 + dolar 1,25 + dolar 4 + dolar 8 =

---

p. 29   lakeru-mutin   =   lakeru-japonés
p. 30   fehuk-Europa   >   fehuk-ropa
p. 45   volta   bele dehan mós: fó fila

República Democrática de Timor-Leste

Ministério de Educação Direcção Nacional de Educação Recorrente

Danielle Boon, 06-12-2014